

Minulost – význam

Hegel formuloval velmi výrazně význam minulosti pro dějinné sebepochopení člověka: „Was wir geschichtlich sind, der Besitz, der uns, der jetzigen Welt, angehört, ist nicht unmittelbar entstanden und nur aus dem Boden der Gegenwart gewachsen, sondern dieser Besitz ist die Erbschaft und das Resultat der Arbeit, und zwar der Arbeit aller vorhergegangenen Generationen des Menschengeschlechts. „ (1820, s. 6 – z r. 1820.) „Čím historicky jsme, vlastnictví, které nám, dnešnímu světu, patří, nevzniklo bezprostředně a nevzrostlo jen z půdy přítomnosti, nýbrž toto vlastnictví je dědictvím a výsledkem práce, a to práce všech předcházejících pokolení lidského rodu. „ (1820, s. 23.) Je to však jen část předpokladů naší dějinnosti a našeho dějinného uvažování. Neméně důležitou složkou, ba přímo základem, bez něhož by ani ono navazování na minulost a ona orientace do minulosti a na minulost nebyly vůbec možné, je zaměření našeho myšlení i života do budoucnosti a na budoucnost. K tomu, čím (kým) dějinně jsme, náleží nedílně jak to, čím jsme byli (a jak své minulosti rozumíme), tak to, čím ještě budeme, čím se chceme stát, co ze sebe chceme udělat a uděláme, jak své budoucnosti rozumíme. Svým způsobem je mezi naší minulostí a naší budoucností jistá podoba v tom, že obojí „není“, buď „ještě není“ nebo „už není“. To, že se minulost jednou stala a že už se nemůže stát jinak, že se nemůže „odestát“, vyvolává v nás tradičně iluzi, že je proto čímsi „daným“ a „nezměnitelným“. Tato iluze má v sobě sice něco pravdivého, totiž v tom smyslu (a do té míry)

(Písek, 990130-1.)